

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

15. K I FÉL ÉVRE
NYOLC ÉVRE 4 — K

FÜSZERKÉSZÍTŐ

DR. BISCHITZ BÉLA

UDVÉD.

SZERKEZŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.

BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.

TELEFON 118-10.

HIRDETÉSEK 1000 SZÁMÍTÁSSAL DIJZÁRÁS SZERINT.

Fellner Frigyes.

Kevésen vannak ebben az országban, akik a modern közgazdasági irodalomnak oly szakavatottan, oly tudományos folkszerűséggel és alaposítással voltának munkái, mint **Fellner Frigyes**.

A közgazdaságnak nemcsak abstrakt művelője, hír tudományos aunkassága méltán sorozható a legjobb ilyen művek közé. Munkáinak különös érdekességét s egyben a szokottnál nagyobb értéket bizonyára az a körülmény is kölcsönöz, hogy **Fellner** praktikus közgazdász is, kitűnő gyakorlati pénzember, hivatás-szerűleg ezen a pályán mozog, hogy úgy mondjuk, ebből keresi kenyerét, amit tehát mint tudos elmond, az már leszűrődött a gyakorlati közgazdász rotortáján is és így bizonyára kétszeres érték képviselő.

A **Magyar Tudományos Akadémia**ban előkelő tisztség előtt székfoglaló előadást tartván, Magyarország és Ausztria nemzeti jövedelmének s vagyoniának kimutatásáról tette ki célul. S ezt ki is mutatta nemzeti vagyoniunkat 41, Ausztriáét 84 millihárban, míg a nemzeti jövedelmeket kivétiszzerűleg sikerült kimutatnia.

Fellner szerint a nemzeti jövedelem kimutatásánál három tényező véendő számításba :

1. a belföldön évenként újonnan előállított nyers-termékek összessége, vagyis az őstermelés (mezőgazdaság és bányászati) hozadéka, az elemi költségek levonásával; 2. az az értékmelkedés, amelyet a nyers-termékeknek és a javaknak az ipar, kereskedelem és szállítási bizosít; 3. a külföldről évenként kamatokért, járadékokért stb. befolyó követelések, a külfölddel szemben fennálló belföldi tartozások levonásával. A nemzeti jövedelmet közvetlenül a háború előtti, vagyis normalis viszonyok alapul vételével fogjuk megállapítani.

Közneki a jövedelmi forrásoknak mindogyikét nagy körültekintéssel veszi vizsgálat alá **Fellner** tanulmánya, mindenütt gondosan ügyelve rá, hogy a kétfős számítás vagy elszámítás hibájába ne essék. Megállapítja mindenütt a nyers hozadékok, levonja belőlük a termelési költségeket és kiadásokat, általában mindazt, amire szükség van a lista hozadék realis és pontos megállapításához. Ezt a metódust követi az őstermelés és ipari tevékenység összes ágaira vonatkozó beható vizsgálati során és ugyanigy jár el, amikor a külföldi követelések és tartozások egyes tételeit vizsgálja Magyarországra és Ausztriára vonatkozólag.

Fellner munkájának alaposágát és érdeklőségét illusztrálóadó, bemutatjuk, hogyan állapítja meg ezoknek a külföldi követeléseimnek és tartozásainknak végső számadatait a nemzeti jövedelem kimutatásának szempontjából. A kálfkereskedelmi forgalomból származó követeléseket és tartozásokat itt nem vesszi figyelmbe,

mert a belföldről kivitt árúk előállításuk alkalmával már számításba vételek, a külföldről behozott árúk pedig nem elemeli a nemzeti jövedelemnek, mert nem itt állították elő azokat. Ellenben a kamatok, járadékok, osztalékok és egyéb emelkek teljesített fizetések már elemeli a nemzeti jövedelemnek. Magyarország értékpapír állománya után 8.713 millió korona kamatot hoz; külföldi ingatlanokra nyújtott kölcsönökből 0-404 millió koronát. A nemzeti jövedelmet gyarapítják a kivándorlók által hazaküldött összegek, amelyek állaga évenként 175.971 millió korona, hozzáadandó a visszavándoroltak által magukkal hozott 39.014 millió korona, ellenben levonandó a kivándorlók által évenként kivitt 9.220 millió korona, továbbá kivándorlók után az országból küldött 8.886 millió korona és utazási költségeik fejében 25.277 millió korona. Az idegenforgalom hozadéka 14.895 millió koron, ellenben a magyarak a külföldi utazási forgalomban 20.278 millió koronát költenek, vagyis az idegenforgalom 5.882 millió koronával passzív. A Vaskapn illeték fejében külföldi hazale Magyarországnak fizetnek 0.362 millió koronát, míg a posta, távirat és távbeszélő nemzetközi forgalomból erdői illeték előszámolási egyenlege Magyarországra javára 1.867 millió koronával zárol. Magyarország összes követelése a külfölddel szemben 177.960.963 korona. Magyarország tartozásait a külfölddel szemben jelentékenyen meghaladják követeléseit. Államadóssági ünetelti után Magyarország 136.821 millió koronát fizet a külföldnek, az osztrák államadósság kamatainak fideszésére (1867. XV. t. c.) évenként 68.893 millió koronát; záloglevelek, községi kötvények kamatai fejében 96.115 millió koronát; vasuti elsőbbségi részvények és kötvények szelvényei után 39.046 millió koronát; az ipari, részvénytársasági és hitelintézeti részvények osztalékai fejében 28.512 millió koronát; osztrák bankok által magyarországi ingatlanokra közvetlenül nyújtott jelzálogos kölcsönök kamatai fejében 19.948 millió koronát; az árutitelésből erdői váltókamatok fejében 30.159 millió koronát.

Nagyon érdekes az az áttekinthető statisztikai táblázat, amely Magyarország és Ausztria nemzeti jövedelmének egyes tételeit foglalja magában.

	Magyarország		Ausztria	
	1000 K-ban	%	1000 K-ban	%
őstermelés	4.694.915	64-30	5.009.987	36-02
ipar	1.694.379	23-24	5.763.153	44-20
kereskedelelem és szállítás			141.005	
követelések				
belfölddel szemben	2-17		4-60	
külfölddel szemben	100%		100%	
			246.120	—
			12.664.730	—

személyes szolgálatoikból származó jövedelem

Magyarország tiszta nemzeti jövedelme 6.741 millió korona, az aránylik az osztrák tiszta nemzeti jövedelméhez, 12.964 millió koronához, mint 34:92 65:08 hoz.

Ausztria nemzeti vagyona 84.730 millió korona, Magyarország nemzeti vagyona 41.520 millió korona, a nemzeti vagyon tehát a nép munkája által Ausztriában 14,63% és Magyarországon 16,23% járadékot ad.

HAZAI HIREK.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt mielőbb meghosszabbítani sziveskedjenek, nehogy a lap további küldésében fennakadás történjék.

A Földtani Intézet munkája. A Földtani Intézet 1914. évi munkáját az a két vasikos kötet illusztrálja, amelyet most adott közre az intézet érdeműs igazgatója, Lóczy Lajos. Persze, a közbejött háború következtében csökkent az a munkamenység is, amelyet szorgalmas geológusaink feldolgoztak, hogy egyebet ne mondjunk, elmaradtak a külföldi tanulmányutak. A geológiai intézetből 23 geológus, 9 kül-munkatársal az ország 40 vármegyéjében folytatott tanulmányutal. A háború kitörése az intézet 22 tagját szolgáltatta hadba. A háború érezteti másképp is hatását. Hiába engedte meg a földművelésügyi miniszter a további kutatást, bizony nem egy helyen kénnek nézik őket s gyakorta megállítják, sőt bekísérik a ludományus munkájukat végző geológusokat. És igen érdekes, hogy pl. a német geológusok az erdősítési munkák és a fővázsárkok geológiai véleményezésében is előjárnak. Az évi jelentés bővebb ismeretelésére meg vizsgálótrunk.

Az angol-amerikai fémpiac helyzete. A rézáraknak szinte túlszembélyes emelkedését, amely az utóbbi időben szinte megdöbbentést keltett, az utóbbi heten egy kis megcsappanás kivétel, ami a régebbi szűkösségerő árához képest méréselkelnek mondható. Londonban 108 fontról 102 és félre süllyedt a réz ára, a három hónapra való szállítási ár pedig 100-ra. Elektrikus rézért 130 fontot kérek 137 és fél helyett. A londoni rézárak csökkenése mindenestre feltűnt, mert New-Yorkban megmaradtak a régi árak, vagyis 98 és fél font maradt a fontja, míg az elektrikus 27 és fél.

Nem nehéz punok az angol bizakodásnak két kitalálói. A portugál és olasz kikötőkben lefoglalt német hajókra vezethető vissza. Ha mondját nem is találunk reket ezen a hajókon, de azzal számolnak, hogy több lesz a hajó és ezzel a már túrbeteleltnek vált fuvarlatoknál éppen mérsékeltetni fogják. Igen, ha nem lenneik német tengenistjáró hajók. Csak hogy ezek éppen olyan kiemelkedéssel fogják elhelyezni saját hajóikat, mikor ellenségek érdeké szolgálatban állanak, mintha angol hajók volnaik. Az angol spekuláció azonban a portugáli csapadék már előre étkészíti.

A cin ára viszont emelkedésben van. 180 fontról 184-re sukkult és ebben az angol, valamint az amerikai piac egyetértőek. Cin, alig kaplató és ma már annyira druzható a cin hiánya, hogy találtak minden remény a készletek szaporítására. Nyilvánítja helyzetet a munkások nyugalmaskodása és a legnagyobb gondokat okozzák a szállítási-előfőtűző komoly nehézségek.

Cinkben is közdi éreztetni hatását az anyag hiánya. Ez az árában is mutatkozik, amennyiben a márt het 103 fontról 108 fontra ment fel a cink ára s tekintetbe kell venni, hogy három hónapja 80 font volt az ár.

Az ólom ára csaknem megmaradt, amennyiben fontról csak egy és fél fonttal emelkedett, viszont New-Yorkban 615—625-ről 630—640-ra szállt fel.

A nyersvas Amerikában a régi áron maradt, ezzel szemben Angliában ha nem is lényegesen, de mégis emelkedett az ára.

Fazekas Központ r-t. március 14-én tartja meg III. rendes évi közgyűlést. Mérlegszámla adatait alább közöljük.

Vagyon: Pénztárkészlet 5832,76 K. Értékpapírok 59.819,70 K. Bankkövetelések 705.148,27 K. Adóssk 659.544,97 K. Irodabereendezés 6000—K. Atmenő teltelek 22.743,58 K. Összesen 1.458.320,28 K. *Teher*: Részvénytőke 100.000—K. Tartalék-alap 3000—K. Hitelezők 404.800,44 K. Elfogadványok 18.271,50 K. Atmenő teltelek 921.422,74 K. Nyereség mint egyelőleg 10.819,51 K. Összesen 1.458.320,28 K.— *Veszteség és nyereség-számlája*. *Tartozik*: Fiactésk és költségek 127.970,94 K. Felügyelő-bizottság tiszteletdíja 1000 K. Veszteség-előhozat 1914. évből 8850,84 K. Nyereség mint egyelőleg 10.819,51 K. Összesen 148.040,69 K. *Követel*: Jutalékok és aranyereségek 153.218,24 K. Kamatok 15.422,45 K. Összesen 148.640,69 K.

A kerámia ipar a háború után előreláthatólag nagy fellendülést fog mutatni világszerte, beleértve az Egyesült-Államokat és Japánt is. Az Egyesült-Államokban a kőedénygyártást angol minták szerint rendezték be, míg a porcellánipar csak fejlődési stádiumban van. Eddigelő Amerika a kaitini Európából vitte be s így porcellánipara a tengeri blokádtól folytán visszafeljött. Angliában pedig, ahol minden egyetlen porcellángyár sa, minden erőtel azon törekvésnek, hogy a német porcellánbetéteket ellensúlyozzák. A kőedénygyártás annál virágzóbb Angliában. A legvirágzóbb porcellánipar Francia és Németországnak van, de a pálmát Németországnak vitte el, amely ólós áruval árasztotta el a világot. Annnyira versenyen felül áll manapság már a német porcellánipar, hogy a san-franciskói világkiállításán kitűző háztartási edényeiket a legnagyobb kitüntetés is német cég vitte el. Tudvalevő, hogy a japán és a kínai porcellánok csak speciális cikkek és így a világműveken nincs jelentősége.

Phénix Készv és Vegyi termékek Gyár r-t. 500.000 korona részvénytőke mellett 1915. évi mérlegszámláján 124.949,13 koronával zárta le. VIII. évi rendes közgyűlést március 19-án fogja megtartani központjában (V., Arany János-u. 10.). A mérlegszámla adatait alább közöljük. *Vagyon*: Gyári épületek, gépek és berendezések 1.275.651,14 K. *Tartványok* 148.937,77 K. Vasútépítkezés 21.600—K. Irodabereendezés 1000—K. *Pénztárkészlet* 21.711,58 K. *Letét* 1120,70 K. *Folyószámlák* egyenlege 118.517,95 K. *Áru és anyagkészlet* leltár szerint 41.409,99 K. Összesen 1.629.949,13 K. *Teher*: Részvénytőke 500.000—K. Állami hozzájárulás összege 600.000—K. *Értékesítési* alap 250.000—K. *Tartalék-alap* 155.000—K. *Nyereség* 124.949,13 K. Összesen 1.629.949,13 K.

Miniszter elismerés a Dél Vasutnak. A gyermekszanatóriumok kormányzó-tanácsa *Zichy János* gróf önkéntesével, mint ismeretes, elhatározta, hogy háborúkat beteg árva részére Siofok szomszédságában, Balatonszabadon egy 200 ágyas gyermekszanatóriumot épít. Az építkezés nagy nehézsége ellenére a hadiárvákhoz és az első lyepeműi higiénikus intézete ez év nyarán átadás működését meg is fogja kezdeni. Abban, hogy felépíthető a gyermekvédelemnek ez az új, erős vára, jelentékeny része van *Bram* Miltos miniszteri tanácsosnak, a Dél Vasut önkéntek, ki lehetőre tette, hogy a Siofokról 5 kilométerre levő építkezés teljes anyagát a közlekedési nagy nehézségek mellett is a vasút a helyszínre kitöltötte. *Sándor János* helygyminiszter leiratban legteljesebb elismeréssel és köszönettel nyilvánította *Bram* Miltosnak a gyermekvédelem fontos ügye iránt tanúsított támogatásért és felkérte, hogy elismerését *Weber* József aligazgató és *Hoffmann* Sándor főfelügyelő, siofoki állomásfőnöknek is ugyancsak alkalomból tolmácsolja.

rák 1.734.897 Ft korona, leltár: a közpomban s a régióban létesített főközpont teljes leírta az újonnan létesített főközpont 386.033 Ft korona, összesen 1.583.632.324 Ft korona. **Izért:** Az intézet saját létszáma részvényesekre 62.500 darab a 1000 K névértékben 62.500.000 korona, tartalékalap: randes tartalékalap 40.000.000 korona, rendkívüli tartalékalap 23.000.000 korona, osztalék-tartalékalap 11.250.000 korona, saját tőkéik összege 166.750.000 korona, forgalomban levő kölcsönvények: záloglevelek 31.970.738 Ft korona, községi kötvények 271.149.957 Ft korona, 41.500-as járatlétevények 21.937.400 korona, összesen 603.668.096 Ft korona, a díjaz községi kötvények díjalapja 2.285.302.23 korona, betétek és különféle hitelek 743.217.738 Ft korona, a hivatalnokok és szolgák nyugdíjalapja 5.071.544 Ft korona, Lánchely-alapítvány 244.900 korona, különféle alapítványok 80.000 korona, a hitelrészletek követelése 159.146.03 korona, fel nem vett osztalékok és elmaradtak 4.738.554 Ft korona, előre fizetett jelzálogkölcsön törlesztési részletek 173.535.55 korona, külföldi passzívák 6.340.383 Ft korona, az átmeneti tőlekek egyenlege 23.826.292 Ft korona, a Híggő kamatok egyenlege 6.909.174 Ft korona, nyereség-egyenleg 18.067.514 Ft korona, összesen 1.583.632.324 Ft korona.

Nyereség- és hitelviselés-számla. Terhek: Az ügyvezető igazgatóság, a hivatalnokok és a szolgák fizetése 2.656.000 Ft korona, költségek és adók 1.687.591 Ft korona, adóknak a háború céljaira és a háború által okozott károkra 810.204 Ft korona, leírások: különféle követelések 261.713 Ft korona, az 1915. évi nyereség 15.618.958 Ft korona, elbír az 1914. évi nyereségtől 2.463.534 Ft korona, összesen 18.067.514 Ft korona, végelszám 23.308.033 Ft korona. — **Jelzálogok.** Nyereség-átvitel az 1914. ik évről 2.468.544 Ft korona, tiszta kamattörlesztés 14.484.778 Ft korona, bankjelzálogok jövedelme 247.282 Ft korona, nyereség a jelzálog- és községi kölcsön-üzletről 2.124.673 Ft korona, különféle jutalmak 1.856.941 Ft korona, nyereség külföldi váltókon és pénzeszközök 508.398 Ft korona, nyereség értékpapírokon és szindikátusokon 400.041 Ft korona, különféle nyereségek 755.678 Ft korona, váltószámlák, kölcsönök és kommanditok nyeresége, a befektetett tőke kamatai, az idevágó összes személyes fizetések és a kezelési költségek levonása után 646.714 Ft korona, összesen 23.308.033 Ft korona.

A Demagózhajózási Társaság kitüntetett alkalmazottai.

A Dunagőzhajózási Társaságnak hadiszolgálatban levő alkalmazottai közül újabbban a következők részesültek kitüntetésben: **Mantján** Márius irodafőnöknek az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatait a Ferenc József-rend lovagkeresztjével a katonai érdemkereszt szalagján, **Burgstaller** Frigyes díjnoknak az ellenség előtt tanúsított kitűnő szolgálatait az arany érdemkeresztet a víztészési érem szalagján, **Heinrich** József és **Biga** Miklós I. osztályú gőzhajókormányosoknak az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásukért az I. osztályú ezüst víztészési érmét, **Sorich** Antal és **Regulic** Antal I. osztályú gőzhajókormányosoknak és **Vida** Pál II. osztályú gőzhajókormányosoknak az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásukért az II. osztályú ezüst víztészési érmét adományozta a király, továbbá elrendelte, hogy **Czibuka** Vilmos gépészmérnöknek és **Draeh** Frigyes szántvízelgőzőnek, mint tartalékos főhadnagyoknak, az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásukért a legfelsőbb dicséret elismerés fűtel adassék.

A Magyar Államnak Hítalbank, amelynek a múlt évi üzleti évet sok iránnyal öröklődés vértéért, most adta ki jelentését a legutóbbi esztendő üzleti eredményéről. A Hítalbank hatalmas szervezete, amelyben az aktívum tőle már közel jár az egy milliárdhoz (957 1/2 millió korona), az idén 23 1/2 millió korona bruttó bevétellel gyümölcsöző, amelyből a költségek és a hadirokkantaknak átutalt egymillió koronás rendkívüli adomány kifizetése után 14.889.284 korona maradt tiszta nyereség gyanánt. Ez a tiszta kitüntetés tiszta nyereséget (12.903.529), 1.985.755 koronával haladja túl. A nyereségátvitelt figyelembevéve, az idei tiszta nyereség 607.867.867 koronát tesz ki. A nyereség alapján az igazgatóság azt fogja teltitványozni a március 18-iki közgyűlésnek, hogy részvényenkint 45 korona osztalé-

ket fizessenek, 3.053.174 koronát pedig új számlára viryjenek át. Az igazgatóság a március 8-án tartott ülésen **Fogel** Emitt cégvezetővel, **Bau** Thort, **Lorant** Ernőt és **Förgecs** Józsefet az intézet titkáraivá, továbbá **Csilling** Imrét feleigyezővé nevezte ki.

A német biztosítási ügy 1915-ben. A lefolyt év valamivel kedvezőlenebb volt, mint az előző, de azért nem ad okot aggodalomra. A biztosítási társaságoknál a legtöbb nagy kárt majdnem kivétel nélkül a szövőipar szenvedte (is esetben kb. 7 millió kárterhelés összeggel. Azután a kereskedelem 16 nagy káresetben 5 millió márka összegben. A malomipar 9 nagy kárt jelentett be harmadfel millió kárral.

DEUTSCHER BERICHT. INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Die Kohlengruben in Brzeszcz. Die im Jahre 1915 in Brzeszcz ergebnissen Bohrungen sollen ein überaus günstiges Ergebnis geliefert haben. Gegenwärtig stehen 3 der dortigen Gruben nach den Berichten der *Nova Reforma* im vollen Betrieb und werfen einen Ertrag von 100 Wagen täglich ab. Im Herbst vorigen Jahres wurden im Auftrag des Ministeriums für öffentliche Arbeiten in Brzeszcz sogenannte tiefe Bohrungen ausgeführt, bei denen in einer Tiefe von 400 bis 500 Meter mächtige Kohlenlager gefunden worden sind.

Nordungarische Vereinigte Kohlenbergbau u. Industrie A. G.

In der jüngst abgehaltenen Direktions-sitzung wurden die Schlussrechnungen des abgelaufenen Geschäftsjahres genehmigt. Die Direktion hat der für den 21. Februar l. J. abberufenen Generalversammlung den Antrag gestellt, nach Ausschcheidung der vorgenommenen Abschreibungen den Wertverminderungs-fonds mit 160.000 K. den Reservefonds mit 40.000 K. zu dotieren, 50.000 K. als Lebensmittelausschüttungsreserve zurückzustellen und eine Dividende von 16 K. pro Aktie = 9% zu verteilen.

Der deutsche Petroleumbedarf. Der Abschluss des Exportes nach bis Ende Juni wurde mit 68.000 Tonnen geschädigt und sind daran die Staatsraffinerie und die Exportraffinerie beteiligt. Es steht ein neuer Schluss für den Herbst für den Bedarf des Staates in Aussicht. Ein gleiches Quantum soll auch in Rumänien abgeschlossen sein.

Kapitalserhöhung der Freistädter Stahl- u. Eisenwerke.

Die Freistädter Stahl- und Eisen-A.-G. beabsichtigt, ihr Aktienkapital von 3 auf 4 Millionen Kronen zu erhöhen. Der grösste Teil der neuen Aktion soll den alten Aktionären zum Kurse von zirka 200 Prozent = 400 K. zum Bezuge angeboten werden. Die ausserordentliche Generalversammlung, die über diese Transaktion Beschluss fassen sollte, ist auf den 6. März einberufen worden.

Rheinisch-Westfälisches Kohlenyndikat. Der von dem Vorstand des Kohlenyndikats veröffentlichten Statistik für den Monat Januar l. J. ist folgendes zu entnehmen: Der rechnungsmässige Kohlenabsatz betrug im Monat Januar 1916 bei 24 1/2 Arbeitstagen 6.004.996 Tonnen oder arbeitstäglich 247.629 Tonnen. Die Anforderungen nach Brennstoff blieben fortgesetzt lebhaft, und sie konnten in vollem Umfange nicht befriedigt werden. Der Eisenbahnenverband hat sich ohne grössere Störungen vollzogen, wenn auch die Wagenauforderungen in vollem Umfange nicht befriedigt werden konnten.

Harkortsche Bergwerke und chemische Fabriken zu Schwelm und Harkorten. Die Goldproduktion der siebenbüdiger Werke betrug im Februar l. J. 106.547 g. und in den Vormonaten 765.212 g., das sind insgesamt 871.759 g. gegen 1.058.494 g. im Vorjahre.